

EL MEU PRIMER PUNT DE LLIBRE SOLIDARI

Save the Children

DOSSIER

Celebra amb milers de nens i nenes el Dia del Llibre. I vet aquí un gat, i vet aquí un gos, i vet aquí que el conte ja s'ha fos...

I vet aquí un gos, i vet aquí un gat, i vet aquí que milers de vides haurem canviat. Save the Children treballa en més de 120 països. Salvem les vides de nens i nenes. Lluitem pels seus drets. Els ajudem a desenvolupar el seu potencial. Volem conèixer el vostre treball.

Envieu les vostres fotos de les activitats i els punts de llibre a: diadellibro@savethechildren.org
No us oblideu d'incloure l'autorització d'imatge per compartir-les a la nostra pàgina web i les nostres xarxes socials.

Direcció:

Marisol Paniagua López

Col·laboració:

Mª Luisa Ortega del Val
María Cimadevilla
Silvia Lara
Juan Guilló

Foto portada:

Stuart Sia / Save the Children

Arts i maquetatció:

Germán Gullón (VALBHY)

Edita:

Save the Children España

Dipòsit legal:

M-6186-2017

DIA DEL LLIBRE SOLIDARI 2017

Des dels primers moments de la nostra vida tenim dret a créixer amb qualitat i calidesa humana. Per això, des de Save the Children proposem activitats solidàries al voltant del Dia del Llibre adreçades a l'etapa infantil de 0 a 3 anys.

Els adults transmetem allò bo i allò menys bo al nostre voltant. Nens i nenes, des que neixen, viuen les experiències que els adults modelen. Gràcies als contes, els nens i les nenes desenvolupen habilitats des que neixen: descobreixen, escolten, comencen a reconèixer i sentir el que els altres senten i comencen a donar nom a les emocions; una qüestió primordial per a la convivència entre éssers humans.

Els contes ens aporten una educació adreçada a connectar amb la realitat, amb els valors que s'han de reforçar i les emocions. Els contes ens motiven a intentar millorar el món en el qual vivim.

Aquesta guia didàctica vol mostrar la importància que té per a la supervivència poder accedir a l'aigua neta, la vulnerabilitat que provoca la falta d'aquest recurs i com Save the Children treballa per pal·liar les conseqüències d'aquesta situació.

Tant el dossier com les activitats completen la tasca dels docents i els apropen a diferents realitats que donen suport al seu treball en valors com la solidaritat, la cooperació, el respecte i la responsabilitat.

L'accés a l'aigua és un dret humà fonamental que milions de persones al continent africà no tenen garantit.

L'AIGUA, UN RECURS NECESSARI

Tres quartes parts de la superfície del planeta estan cobertes d'aigua, majoritàriament salada, de la qual només és dolça el 2,5%. Nosaltres, per viure i desenvolupar-nos, necessitem aigua dolça. Però, a més, ha de complir amb un seguit de característiques: **ha d'estar neta i ha de ser fàcil accedir-hi.**

Per això les persones hem intervingut en el cicle natural de l'aigua construint infraestructures destinades a captar l'aigua disponible a la naturalesa i tractar-la per al seu ús.

Però l'accés a l'aigua no és igual a tot arreu. En moltes parts del món, com passa en alguns països del continent africà, és molt difícil aconseguir aigua neta i potable. L'aigua que consumeixen allà no té prou qualitat, fet que causa problemes molt greus de salut a la població i afecta especialment la infància més vulnerable.

ACCEDIR A L'AIGUA, UN DRET HUMÀ

Fa més de 60 anys, la Declaració Universal dels Drets Humans afirmava que l'accés a l'aigua potable i el sanejament constitueix un dret humà fonamental. Tanmateix, actualment això només semblen paraules, ja que hi ha milions de persones al món que no tenen accés a l'aigua potable i no disposen de sanejaments bàsics.

El problema principal no és l'escassetat d'aigua, sinó la seva falta d'accés per part de les poblacions més desfavorides. Això està relacionat amb la falta d'inversió en infraestructures, l'augment de la població i el consum més elevat d'aigua cada dia. Si seguim a aquest ritme, dos de cada tres persones viuran amb escassetat d'aigua l'any 2025.

El problema és tan greu que les Nacions Unides van decidir designar un dia que tingués com a objectiu conscienciar tothom sobre com és d'important l'aigua per a tots els éssers del planeta: **el 22 de març, Dia Internacional de l'Aigua.** Un dia perquè els governs, les ONG, les empreses i la societat civil cooperin participant en la protecció d'aquest recurs i perquè tothom reflexioni sobre els problemes del subministrament d'aigua potable.

L'AIGUA A L'ÀFRICA

Els recursos hídrics es troben molt dispersos al continent africà. Mentre alguns països disposen d'una aportació hídrica relativament estable, altres, com la zona de la Banya d'Àfrica, són fortament deficitaris. A aquesta situació s'ha d'afegir que la majoria dels països no disposen de recursos per desenvolupar infraestructures amb les quals afrontar les sequeres periòdiques i distribuir aigua a tots els nuclis d'una població essencialment rural i molt dispersa.

Una conseqüència directa de l'escassetat d'infraestructures és que tres de cada quatre africans utilitzen aigua subterrània com a font bàsica d'aigua potable, fet que suposa un accés més complex. D'altra banda, la qualitat de les aigües subterrànies és molt variable; als països subsaharians solen contenir arsènic i fluorurs i, si a això afegim la contaminació amb residus industrials i agrícoles com pesticides o fertilitzants, tenim una dificultat doble: un accés difícil i costós i una aigua contaminada o de poca qualitat per al consum.

Aquestes dificultats contribueixen a enquistar el problema i perpetuar la pobresa:

COM AFECTA LA INFÀNCIA LA FALTA D'ACCÉS A L'AIGUA POTABLE?

La falta d'accés a l'aigua té conseqüències immediates i futures per als menors, que afecten:

- **La salut:** la diarrea per beure aigua en mal estat és una de les causes principals de mortalitat infantil en els menors de cinc anys, juntament amb la desnutrició, que es veu agreujada per la ingesta d'aquesta aigua. Entre els més grans, hi ha altres malalties d'origen infeccios relacionades amb la insalubritat d'aigües estanques, com la malària o el dengue.
- **L'educació:** la falta d'aigua en els moments de més sequera provoca el tancament temporal d'escoles i que els nens i les nenes abandonin les classes.
- **El gènere:** les vides de les dones i les nenes es veuen especialment afectades per la falta d'accés a l'aigua potable i el sanejament, ja que elles solen ser les encarregades d'anar-la a buscar. El 71% de la càrrega que representa la recollida de l'aigua el suporten les nenes i les dones. Moltes caminen diversos quilòmetres per anar a buscar aigua, una mitjana de quatre hores diàries, i això és una de les causes principals d'absentisme escolar, especialment en el cas de les nenes. **Les nenes perden el seu dret a l'educació**, la millor eina per sortir de la situació de pobresa.
- **La protecció:** la necessitat de les mares de desplaçar-se distàncies llargues provoca que durant aquest temps deixin de tenir cura del seus fills, de manera que els exposen a situacions de desprotecció i perill.

L'aigua, símbol de vida i purificació en moltes cultures, **es converteix en malaltia i mort per a una bona part d'aquesta població.**

LA RESPOSTA DE SAVE THE CHILDREN A ETIÒPIA

Prop de **5 milions de nens i nenes estan en risc de fam com a conseqüència d'una de les pitjors crisis alimentàries a Etiòpia**, provocada per una sequera que s'ha produït en les regions que generalment són més verdes i productives.

350.000 nens i nenes ja pateixen desnutrició severa, una malaltia, que, si no es tracta, pot causar deficiències en el creixement, tant físiques com mentals i, en el pitjor dels casos, la mort.

A Save the Children **estem treballant en més del 70% dels districtes afectats**. Treballar sobre el terreny ens permet identificar i actuar als indrets més vulnerables i ajudar les comunitats a protegir els nens i les nenes

Ens encarreguem de **subministrar els aliments, l'aigua, les medicines i el suport que necessiten les famílies** que han perdut els seus ingressos. **Una cosa tan senzilla com millorar les condicions d'accés a l'aigua i el sanejament (donant bidons d'aigua, sabó, construint latrines o formació) fa que salvem moltes vides**. Estem ajudant a construir riberes per evitar inundacions, reabilitem pous i també distribuïm aliments que contribueixin a mantenir el bestiar sa.

També estem formant els treballadors sanitaris de la comunitat perquè puguin tractar la desnutrició i perquè derivin a centres d'estabilització els menors més afectats.

Rehabilitem escoles i assegurem que tinguin accés a l'aigua i el sanejament, fet que permet la retenció de nens i nenes que també reben materials educatius.

Disposem d'equips de refugi preparats per si les famílies han d'abandonar les seves cases. Intentem donar suport a les famílies que ho han perdut tot i no disposen de prou mitjans per subsistir amb el programa "diners per treball".

Tots els nens i les nenes tenen dret a sobreviure, rebre una educació i estar protegits. Si assegurem l'accés a l'aigua potable, els estem assegurant el futur. **Gràcies per ajudar-nos a canviar les seves històries i les seves vides.**

ACTIVITATS

El docent valora si l'activitat ha afavorit el desenvolupament dels participants, les famílies, l'escola i l'entorn. És important enviar l'experiència a Save the Children amb fotografies, missatges o articles.

Allò interessant de la proposta d'activitats és que els professionals de l'etapa 0 - 3 adaptin la realitat de cada escola als suggeriments didàctics plantejats.

Objectius:

- Despertar il·lusió i emoció per formar part del món a través dels contes, cançons, reguitzells adreçats a nens i nenes de 0 a 3 anys.
- Afavorir experiències per defensar els drets de la infància i començar a descobrir el valor de l'aigua.

Competències:

Atenció, contacte ocular, escolta, expressió gestual, oral i corporal, comprensió i memòria auditiva i visual, vocabulari, pronunciació, habilitats motrius i sensorials, i comunicació.

Orientacions metodològiques:

- Els bebès viuen cada moment amb tots els seus sentits, necessiten sentir emocions i sensacions gratificants per descobrir la vida.
- Famílies i educadors transmetem sentiments a través del nostre tracte a la infància, una habilitat que nens i nenes imiten des dels primers anys.
- Les accions solidàries ens descobreixen que “nens i nenes som iguals”, i que mereixen respecte i afecte, una qüestió fonamental per a la convivència diària i mundial.

Desenvolupament de les activitats:

Durant el temps que es dediqui al “dret a l'aigua per a tothom” (projecte, setmana, dia específic...) proposem:

- “Moment per als contes sobre l'aigua”: les famílies porten contes que tinguin connexió amb l'aigua per prendre contacte, apropar-se, escoltar i explicar a les aules (els contes els poden explicar els educadors o les educadores, les famílies...).
- “Espai - mural sobre el dret a l'aigua per a tothom”: les famílies porten a l'escola imatges sobre la importància de l'aigua al món.
- “Taller de punts de llibre pel dret a l'aigua al món”: els nens decoren els punts de llibre que les educadores o els educadors han completat prèviament escrivint-hi “Aigua, un dret”, “Aigua per a tothom”... Els nens i les nenes plasmen el seu suport: empremtes blaves, adhesius...

Si per un moment situem totes les coses importants:
la infància, els nostres fills i filles, la salut,
l'alimentació..., **en el lloc de l'aigua, veiem que
és fonamental establir vincles sans, relacions de
respecte, bon tracte, normes i límits clars i segurs
per garantir els drets de totes les persones i els drets
específics dels nens i les nenes.**

“ESCOLTEM EL SO DE L'AIGUA”

Aula 0-1

30 min.

- Els participants escolten música a l'aula amb el so de l'aigua.
- Utilitzem pals de pluja per manejar i escoltar el so que fa: fent-lo rodar, empenyent-lo, amb moviment horitzontal i vertical...
- L'educadora o l'educador explica o canta cançons i tirallongues per facilitar que els bebès mirin, escoltin, dirigeixin la mirada, gaudeixin d'estar i s'apropin al món dels sons, les paraules, la identificació de veus. Es pot acompanyar amb gests, jocs de mans...

Plou i fa sol,
les bruixes es pentinen;
plou i fa sol,
les bruixes porten dol.

SUGGERIMENTS PER A L'ACTIVITAT

El temps dedicat a l'activitat pot variar i repetir-se per adaptar-se al programa diari, mensual i anual de l'escola.

La proposta d'activitat es pot repetir durant el temps dedicat a “dret a l'aigua per a tothom” o quan es consideri.

Les famílies hi poden participar fent tallers de pals de pluja o de cançons i tirallongues sobre l'aigua.

MATERIAL NECESSARI

- Música amb so de l'aigua
- Pals de pluja
- Contes, cançons i tirallongues sobre l'aigua

“AIGUA PER A TOTHOM”

Aula 1-2

40 min.

En el dia a dia escolar es té contacte amb l'aigua. Prendrem consciència dels moments quotidians amb l'aigua, intentarem fer important cadascun dels moments en relació amb l'aigua i fer-ne quelcom especial: moments de bones sensacions.

- El gran moment per beure un got d'aigua i calmar la set: posar la música tranquil·la, un got d'aigua, un temps adequat, un espai còmode i estar assossegats. En finalitzar, ens donem les mans o ens fem una abraçada i diem tots junts “aigua per a tothom”.
- El gran moment de rentar-nos les mans abans de menjar: posar música, buscar un espai adequat, col·locar gibrells, sabons, tovalloles i cantar cançons i reguitzells per viure un moment alegre. En finalitzar, ens donem les mans o ens fem una abraçada i diem tots junts “aigua per a tothom”.

Aigua matinera, rosada de Prat,
dius bon dia a l'herba, dius bona hora als camps.
Aigua riallera de dintre els bassals,
quan el sol et crida, hi vas amb un salt.

SUGGERIMENTS PER A L'ACTIVITAT

El temps que s'hi dedica i l'activitat poden variar. Es pot repetir i adaptar d'acord amb el programa diari, mensual i anual de l'escola i les característiques específiques de cada grup

MATERIAL NECESSARI

- Gots d'aigua
- Música
- Ambientació d'espai
- Gibrells
- Tovalloles
- Sabons
- Cançons...

“SOM AIGUA”

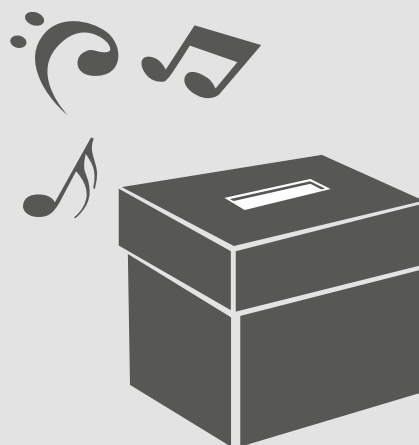
Aula 2-3

40 min.

- L'educadora posa música tranquil·la amb el so de l'aigua a l'inici de l'activitat.
- Situa els participants al voltant d'una caixa decorada. No saben què hi ha a dins, encara no es pot tocar... I té una obertura per posar-hi la mà.
- L'educadora explica el ritual per convertir-se en aigua, i cada participant el fa: «plaf, plaf, plaf», «plaf, plaf, plaf», posa la mà, toca l'aigua... i diu: “sóc aigua”, “m'he convertit en aigua”. Cadascú fa un moviment i un so espontani que tots repeteixen.
- Quan tots s'hagin convertit en aigua, juguem a ser aigua: som aigua en calma que es balanceja, gotes de pluja, una ona de mar, una ampolla d'aigua, una gota de l'aixeta, un got d'aigua, aigua que esquitxa. Som aigua per rentar-nos, aigua per beure, aigua per estar nets, aigua bruta del riu, bombolles...
- Per acabar l'activitat, canten junts i acompanyen amb el moviment la tirallonga següent (poden repetir-la amb diferents parts del cos: els peus, les mans...):

Que bonica que és l'aigua!
Quines ganes de jugar!
Xipollar amb els peus (mans, dits...)
I poder esquitxar
Plaf, plaf, plaf
Plaf, plaf, plaf.

SUGGERIMENTS PER A L'ACTIVITAT

L'activitat i el temps que s'hi dedica són adaptables a cada grup i a les seves necessitats. Les famílies poden participar en un taller de tirallongues, refranys i cançons sobre l'aigua.

MATERIAL NECESSARI

Música i caixa amb recipient d'aigua.

INFORMACIÓ CURIOSA ... PER A FAMÍLIES

Per a famílies

40 min.

Com és la meva relació amb l'aigua?, tinc vincles sans amb l'aigua?

Us proposem la cultura del bon tracte a l'aigua. Per a això:

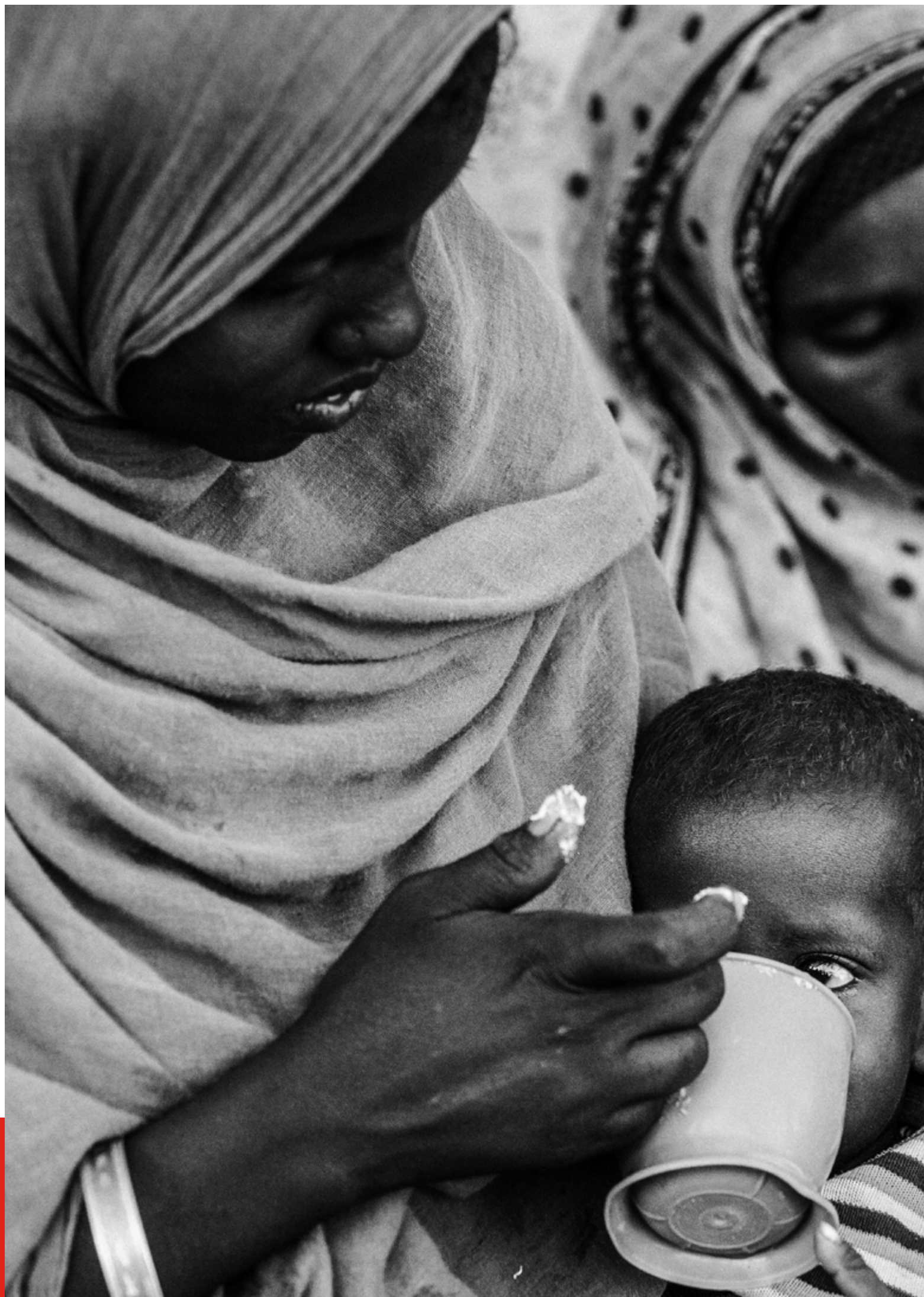
- Coneixem la importància de l'aigua per a la vida.
- Tenim una relació de respecte amb l'aigua.
- Sabem que l'aigua és part de l'entorn.
- Aprecio l'aigua i ho demostro amb la cura.
- Tinc normes sobre la cura de l'aigua.
- Poso límits per protegir l'aigua.
- Sóc un referent de consciència, tinc costums sans i positius amb l'aigua. O, sóc insegur i despreocupat amb l'aigua?

No tenir normes afecta el desenvolupament. Tenir normes i límits és un dret per guiar la vida i l'aigua és un dels elements més importants de la vida.

SUGGERIMENTS PER A L'ACTIVITAT

Podem fer un taller sobre la informació o buscar nous formats per al coneixement i la reflexió de les famílies.

Rega la vida de milers de nens
i nenes en països com Etiòpia.

El CC al qual podeu ingressar els
diners recollits amb l'activitat és:

Banco Santander

ES24 0049 1837 5829 1024 8925

Recordeu indicar en el concepte el nom del centre.

Moltes gràcies!

El meu primer Punt de llibre per la Solidaritat és una proposta educativa que apropa als petits la situació de vulnerabilitat dels nens i les nenes en països empobrits del continent africà amb la finalitat d'obtenir fons per als projectes de supervivència infantil que Save the Children hi duu a terme i conèixer els drets de la infància a través de les propostes didàctiques que es presenten en aquesta guia.

Hi col·laboren:

**SOBREVIURE
APRENDRE
ESTAR PROTEGIT**

Save the Children